

d ů v o d ů:

Neprávem vyslovuje zmateční stížnost náhled, že se trestní ustanovení § 20 cís. nař. ze dne 24. března 1917, č. 131 ř. z. nevztahuje na obchody směnné. Zákon ohrožuje trestem toho, kdo za předmět potřeby, využívaje mimořádných poměrů válečných, požadoval neb poskytnouti si dal cenu patrně přemrštěnou. Jelikož zákon ohledně způsobu ceny požadované nerozlišuje, zvláště pak nepředpisuje, že by cena ta pozůstávala musila v hotových penězích, dlužno pokládati za cenu každou úplatu, která za předmět potřeby měla býti poskytnuta. Císařské nařízení hájí hospodářské zájmy konsumentů proti lichvě s potravinami; s tohoto hospodářského stanoviska jest pak lhostejno, byly-li hospodářské zájmy nabyvatele předmětu potřeby ohroženy požadováním přemrštěné ceny v hotovosti, či v jiných předmětech majetkových. Sluší míti za to, že by nevyhovovalo tendenci zákonodárcově, kdyby se obor platnosti § 20 cís. nař. z roku 1917 bez dostatečného podkladu v jeho znění hleděl obmezovati jen na obchody proti úplatě v hotových penězích, poněvadž by takto byla otevřena dokořán brána pro obcházení zákona. Tvrdí-li zmateční stížnost, že by zákonodárce byl užil místo slova »cena« slova »úplata« kdyby býval měl na zřeteli i jinou úplatu než na hotovosti, nelze shledati mezi oběma výrazy po stránce jazykové ve směru stěžovatelem uplatňovaném význačného rozdílu. Jednalo se o prodej při provozování obchodu. Následkem hospodářských poměrů válkou přivoděných vyvinul se obyčej, že i tu místo ceny v penězích placeno bylo různými předměty potřeby. Nelze proto shledati v tom nesprávné právní posouzení, že trestního ustanovení o předražování užito bylo v přítomném případě na obchod, jenž není kupem ve smyslu občanského zákoníka, nýbrž smlouvou směnnou, to tím méně, any strany i při smlouvách směnných běrou za základ jisté ceny.

Odvolání obžalované do uveřejnění rozsudku bylo zamítnuto jako nepřipustné z toho důvodu, že § 45, odst. 1 cís. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. nařizuje při odsouzení pro zločin neb přečin předražování obligatorně uveřejnění nálezu v jednom neb více denních neb týdenních listech na útraty obžalovaného. Je proto uveřejnění rozsudku při odsouzeních pro přečin neb zločin předražování trestem absolutním, jehož uložení není nikterak závislým na volném uvážení soudu, který naopak soudem v případě odsouzení obžalovaného vysloven býti musí, důsledkem čehož je odvolání proti rozhodnutí soudu o použití vedlejšího trestu — za který považovati dlužno zajisté také uveřejnění rozsudku — a to neodvisle od předpokladů v druhé větě § 283 tr. ř. uvedených. Z toho však, že odvolání je, jak již vyloženo, nepřipustno proti uveřejnění samostatnému, plyne, že odvolání lze připustiti jen proti způsobu uveřejnění, tedy na př. proti tomu, že uveřejnění nemělo býti nařízeno v tom, nýbrž onom listě a pod. Obžalovaná nestěžuje si však do způsobu uveřejnění, nýbrž brojí docela všeobecně proti uveřejnění vůbec, míníc, že mělo se od něho upustiti. Její odvolání je proto nepřipustné.

Čís. 81.

Prisvědčí-li porotci, zodpověděvše záporně hlavní otázku po zločinu těžkého uškození na těle, k eventuální otázce po překročení nutné obrany,

v níž poukázáno na čin, naznačený v otázce hlavní, jest pro odsouzení pro překročení nutné obrany zjištěn objektivně čin, vyznačený v otázce hlavní.

(Rozh. ze dne 25. září 1919, Kř II 99/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Karla H. do rozsudku krajského jakožto porotního soudu ve Znojmě, jímž stěžovatel uznán byl vinným přestupkem proti bezpečnosti života dle § 335 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká, že soudní sbor pojal ve svůj rozsudek skutkovou okolnost, nezjištěnou výrokem porotců, totiž okolnost, že z jednání obžalovaného vzešlo těžké tělesné poškození člověka. Okolnost ta prý nebyla obsažena v otázce III. porotci kladně zodpověděné, již jedině měl prý soud, subsumuje čin, jímž porotci obžalovaného uznali vinným, pod ustanovení zákona, vzítí za základ. Výrokem porotců bylo prý jen zjištěno, že obžalovaný, hodiv sudem po Karlu L., překročil meze obrany nutné k odvrácení bezprávného útoku na svůj život a tím dopustil se jednání, jehož nebezpečnost pro život snadno bylo lze seznati; tím zjištěna prý je jen skutková podstata § 431 tr. z. Že vůbec z jednání toho vzešlo tělesné poškození a že zejména poškození to bylo těžké, porotcové prý nevyslovili, takže prý tu není podkladu k odsouzení dle § 355 tr. z. »Činem«, o němž mluví III. otázka eventuální, nedá prý se rozuměti celá skutková a právní podstata obsažená v otázce první, neboť popřením otázky prvé vyslovili prý porotcové, že obžalovaný vůbec se nedopustil činu v otázce té uvedeného. I přičilo prý se zdravému rozumu, předpokládati, že otázka III. nese se k tomu, zda obžalovaný, páchaje čin, jehož se vůbec nedopustil, předsevzal jednání... Činem v otázce III. zmíněným lze prý proto vyvozovati jen hození sudem. K těmto vývodům zmateční stížnosti nelze nikterak přisvědčiti. První otázka hlavní obsahovala, hovic předpisu § 318 tr. ř., čin obžalovanému za vinu kladený se všemi zákonnými znaky trestného jednání, jakož i se zvláštními okolnostmi činu dle doby, místa a předmětu, pokud toho bylo třeba ke zřetelnému individualisování činu. Zákonným znakem činu, obžalovanému za vinu kladeného, hození sudu do obličeje L., byl po stránce subjektivní úmysl nepřátelský, po stránce objektivní těžké tělesné poškození Karla L., použití nástroje a spáchání činu způsobem, s nímž obecně spojeno jest nebezpečnost života, a nápadné znetvoření poškozeného. Na všechny tyto objektivní zákonné znaky, t. j. předpoklady skutkové podstaty zločinu dle §§ 152, 155a), 156 lit. a) tr. z., na něž zněla obžaloba, již — vyjímouc právní subsumpci — bylo dle § 318 tr. ř. první otázku hlavní přízpůsobiti, vztahovala se také otázka III., v níž odkazuje se čin v otázce I. naznačený. I lišila se otázka III. od otázky prvé jen po subjektivní stránce, dávaje porotcům rozhodnouti pro případ záporné odpovědi na otázku prvou, stal-li se čin obžalovaného, totiž hození sudem do obličeje L., z něhož povstalo těžké tělesné poškození Karla L., přičemž čin spáchán byl nástrojem a způsobem, s nímž obecně spojeno je

nebezpečí pro život lidský a došlo k nápadnému znetvoření poškozeného, na rozdíl od otázky první, kdy předpokládán úmysl nepřátelský, jen překročením mezí obrany nutné k odvrácení bezprávného útoku na život obžalovaného z poděšení, ze strachu nebo z leknutí a, mohl-li obžalovaný již podle přirozených každému lehce seznatelných následků jednání svého nalédnouti, že je způsobilo, přivoditi nebezpečí pro život lidský. V zákoně (sr. § 320 tr. ř.) není nikde zabráněno, že v otázce eventuální nesmí se činiti poukaz, pokud jde o skutkovou stránku činu na otázku hlavní, a je proto, stal-li se takovýto poukaz, přípustno, při zkoumání otázky úplnosti výroku porotců přihlížeti k obsahu otázky hlavní. Proč porotcové odpověděli záporně k otázce první, ač z odpovědi jejich na dané otázky viděti není a porotcové nebyli též dle § 326 tr. ř. povinni výrok svůj odůvodňovati. Přisvědčující k otázce jim předložené, prohlašují porotcové, že čin, na němž se obžaloba zakládá, nese na sobě znaky, jež zákon vyžaduje k trestnosti vůbec a k pojmu dotyčného zločinu zvláště. Naopak mohou porotcové předloženou jim otázku v celém rozsahu zodpovědi záporně, mají-li za to, že třebaš jen jediný ze zákonných znaků deliktu není dán, nebo že tu není obecných předpokladů viny. Záporným zodpověděním otázky hlavní není tedy samo o sobě řečeno, že porotcové každou jednotlivou okolnost v ní obsaženou pokládali za neprokázanou. Jestliže tedy porotcové odpověděli k otázce první záporně, nedá se předpokládati, že měli za to, že se obžalovaný vůbec nedopustil činu za vinu mu tam kladeného, nebo že zejména čin jeho nevedl k těžkému tělesnému poškození člověka. Kdyby argumentace zmateční stížnosti byla správná, neměla by otázka třetí vůbec smyslu a byla by kladná odpověď na otázku tu nemožna, poněvadž by pak přece do otázky III. a odpovědi na ni nebylo možno přejímati ani pouhé faktum hození sudem, jež by přece rovněž bylo porotci bývalo popřeno. Ze záporné odpovědi na otázku první nedá se tudíž vysuzovati nic pro otázku třetí, samostatnou a popření otázky první, přímo předpokládající. Poněvadž však porotcové kladně odpověděli k otázce třetí, v níž odkázáno bylo ke všem se stanoviska práva trestního významným znakům činu obžalovaného, jak vypočteny byly v otázce první, bylo tím vysloveno, že porotcové v případě přítomném znaky ty uznávají za prokázány a dány, i směl tedy soud právem při subsumpci takto vymezeného podkladu skutkového pod ustanovení hmotného práva trestního předpokládati, že činem obžalovaného způsobeno bylo Karlu L. těžké uškození na těle. Že by však subsumpce takto kvalifikovaného skutkového děje pod ustanovení § 335 tr. z. byla nesprávná, sama stížnost netvrdí. Její dovozování, že použito mělo býti jen ustanovení § 431 tr. z. spočívá jen na shora zmíněném mylném předpokladu. Posléze zmíněné místo v zákoně nemůže proto přicházeti v úvahu, ježto předpokládá, že nedošlo ke skutečné škodě, kdežto v případě přítomném zjištěno bylo výrokiem porotců těžké tělesné poškození. Je tedy stížnost zmateční neodůvodněna i náleželo ji zavrhnouti.

Čís. 82.

Zví-li ohrožený o nebezpečné vyhrůžce, pronesené jen pro určitý případ, teprve v době, kdy případ ten nemůže více nastati, není zde objektivní skutkové podstaty zločinu dle § 99 tr. z.